

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ДРОЖЖАНОВСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧҮПРӘЛЕ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

30.11.2020

с.Старое Дрожжаное

№ 655

2021-2023 елларга һәм 2030 елга кадәрге план чорына Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү Муниципаль программасын раслау турында

Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының 2015 елның 17 ноябрәндәге 453 номерлы карары нигезендә, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының муниципаль программаларын гамәлгә ашыру һәм нәтижәләлеген бәяләү һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының муниципаль программаларын эшләү һәм тормышка ашыру буенча методик рекомендацияләр һәм Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитеты **КАРАР БИРӘ**:

1. 2021-2023 елларга һәм 2030 елга кадәрге план чорына Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү муниципаль программасын расларга.

2. Әлеге карар ана кул куелганнан бирле үз көченә керә.

3. Әлеге карарны Татарстан Республикасы хокукый мәгълүмат порталында бастырып чыгарырга.

Башкарма комитет житәкчесе

Д. Ә. Сатдинов

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
 Чүпрәле муниципаль районы
 Башкарма комитеты
 «30» и _____ 2020 елның 655
 номерлы карары белән расланган

2021-2023 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү Муниципаль программа

Муниципаль программа паспорты

Программаның исеме	2021-2023 елларга һәм 2030 елга кадәр план чорына Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү Муниципаль программа
Төп эшләп чыгаручылар Программалар	«Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында» 21.01.2010 елдагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, Чүпрәле муниципаль районы Уставы, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының социаль-икътисадый үсеш стратегиясе
Программаның максаты һәм бурычлары	Муниципаль программаның максатлары: - Чүпрәле муниципаль районы территориясендә уңайлы бизнес-мөхит булдыру – Муниципаль программаның бурычлары: - - предприятиеләрне оештыру (рәсмиләштерү һәм теркәү, рөхсәт документларын алу, лицензияләү, сәчет ачу, бухгалтерлык һәм салым исәбен алып бару һ. б.); – мөлкәт һәм жир (жир кишәрлекләрен рәсмиләштерү һәм бирү, буш биналар бирү, сәнәгать паркын үстерү һ. б.); – матди-Финанс (Банк һәм кредит учреждениеләре белән эшләү, муниципаль грантлар, республика һәм федераль программаларда катнашу); мәгълүмати (массакүләм мәгълүмат чаралары аша пропаганда һәм мәгълүмат бирү, КУЭ субъектлары белән очрашулар оештыру һ. б.)

Программаның максатчан индикаторлары һәм үтәлеше күрсәткечләре	КУЭС ТЭП өлеше 2030 елга карата 35%.
Программаны тормышка ашыру этаплары һәм сроклары	2021-2023 еллар
Программаны Башкаручылар	ТР Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы жирле үзидарә органнары, учреждениеләр һәм оешмалар (киләшү буенча)
Финанслау күләмнәре һәм чыганақлары	Программаны финанслау күләме һәм чыганақлары программа чаралары исемлегә белән билгеләнә. Программа чараларын финанслауның күз алдында тотылган суммасы 35000 мең сум жирле бюджет - 3375 мең сум ТР бюджеты, шул исәптән 2021 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум ТР бюджеты, 2022 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум ТР бюджеты, 2023 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум ТР бюджеты
Программаның үтәлешен контрольдә тоту	Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районы башкарма комитеты
Программаны гамәлгә ашыруның төп нәтижәләре	<ul style="list-style-type: none"> – пропорция нисбәте «сәнәгать/авыл хужалыгы» - «1/1; – район территориясендә авыл хужалыгы продукциясен тулысынча эшкәртү; – - Өстәмә 1500 эш урыннары булдыру – хезмәт хакын КУЭСта 35000 сумга кадәр арттыру (тенденция – елына 5%);»; <p>кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларының мәгълүмат белән тәмин ителү дәрәжәсен арттыру;</p>

1. Гомуми нигезләмәләр

Өлеге программаны эшләү өчен «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы, «Татарстан-2030» стратегиясе, «Татарстан Республикасы

Чүпрәле муниципаль районының социаль-иқтисады үсеше стратегиясе»нигез булып тора.

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрэндәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерүгә ярдәм итү мәсьәләләре керә.

2008 елның 1 гыйнварыннан «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәге 209-ФЗ номерлы Федераль закон кабул ителүгә бәйле рәвештә, жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кече һәм урта эшқуарлык субъектларын үстерү өчен шартлар тудыру (алга таба -КУЭС текст буенча) кертелде.

Әлеге программаның максатлары һәм төп бурычлары Чүпрәле муниципаль районының Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өчен шартлар тудыруга юнәлтелгән.

Программа Чүпрәле муниципаль районының Кече һәм урта эшмәкәрлекне үстерү өлкәсендәге максатларга ирешүгә юнәлдерелгән чаралар исемлеген, чараларны тормышка ашыру өчен җаваплы булган финанслау күләмен һәм чыганақларын, эшчәнлекнең нәтижәлелек күрсәткечләрен билгели.

Программа Чүпрәле муниципаль районының социаль-иқтисади үсеш стратегиясендә каралган район үсешенең төп өстенлекләрен исәпкә алып эшләнгән.

2. Тармакта агымдагы вәзгыять һәм ирешелгән нәтижәләргә анализ

Кече бизнес авыл хужалыгы, сәүдә һәм башка хезмәт күрсәтү, халыкка хезмәт күрсәтү өлкәләрендә мөһим урын алып тора. Ул халыкның финанс һәм житештерү ресурсларын мобилизацияли. Нәтижәдә, районның тотрыклы динамикалы үсеше нигезендә халыкның тормыш сыйфатын күтәрү максатын тормышка ашыру өчен, Кече эшмәкәрлекне үстерү, кече бизнесны үстерү өчен уңайлы мохит булдыру, эшмәкәрлекне үстерү программаларына ярдәм итү өчен, берничә максат куярга кирәк.

3. Максат һәм бурычлар

Төп проблемаларны хәл итү өчен уңайлы бизнес-мохит юнәлешендә оптималь шартлар булдырырга кирәк.

Моның өчен төркемнәргә бүленә торган мәсьәләләрне хәл итәргә кирәк:

- оештыру (рәсмиләштерү һәм теркәү, рөхсәт документларын алу, лицензияләү, сәчет ачу, бухгалтерлык һәм салым исәбен алып бару һ. б.);
- мөлкәт һәм җир (җир кишәрлекләрен рәсмиләштерү һәм бирү, буш биналар бирү, сәнәгать паркын үстерү һ. б.);
- матди-Финанс (Банк һәм кредит учреждениеләре белән эшләү, муниципаль грантлар, республика һәм федераль программаларда катнашу);
- мәгълүмат (массакуләм мәгълүмат чаралары аша пропаганда һәм мәгълүмат бирү, КУЭ субъектлары белән очрашулар оештыру һ.б.).

Шул ук вакытта районның ВТТДагы КУЭС өлеше дәрәжәсе таләп ителгән республика күрсәткечләренә туры килергә тиеш.

Моның белән бәйле рәвештә, Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында 2019-2023 елларга һәм 2030 елга кадәрге план чорына кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү программасын кабул итү зарурлыгы туа. Әлеге программаны кабул итү өчен хокукый нигез булып «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 24.07.2007 ел, № 209-ФЗ Федераль закон тора.

Программа кече һәм урта эшкуарлыкны алга таба үстерү өчен норматив-хокукый база булдыру, кече һәм урта эшкуарлык субъектларына финанс, мәгълүмати, консультация һәм мөлкәти ярдәм күрсәтү, шулай ук контроль процессын оештыру буенча комплекслы гамәлләр планын үз эченә ала.

4. Агымдагы ситуациягә Анализ, конкрет муниципаль берәмлектә КУЭ үсеше проблемаларын бәяләү.

Төп проблемалар

КУЭС үсеше өлкәсендәге агымдагы вазгыять төп глобаль проблемалар булу белән характерлана, ә атап әйткәндә:

– район икътисадының өстенлекле тармакларында эшләүче кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары саны житәрлек түгел: сәнәгать житештерүе, жәмәгать туклануы, кунакханә комплексы хезмәтләре күрсәтү, юл бие сервисы өлкәсе, көнкүреш хезмәтләре күрсәтү һ. б.;

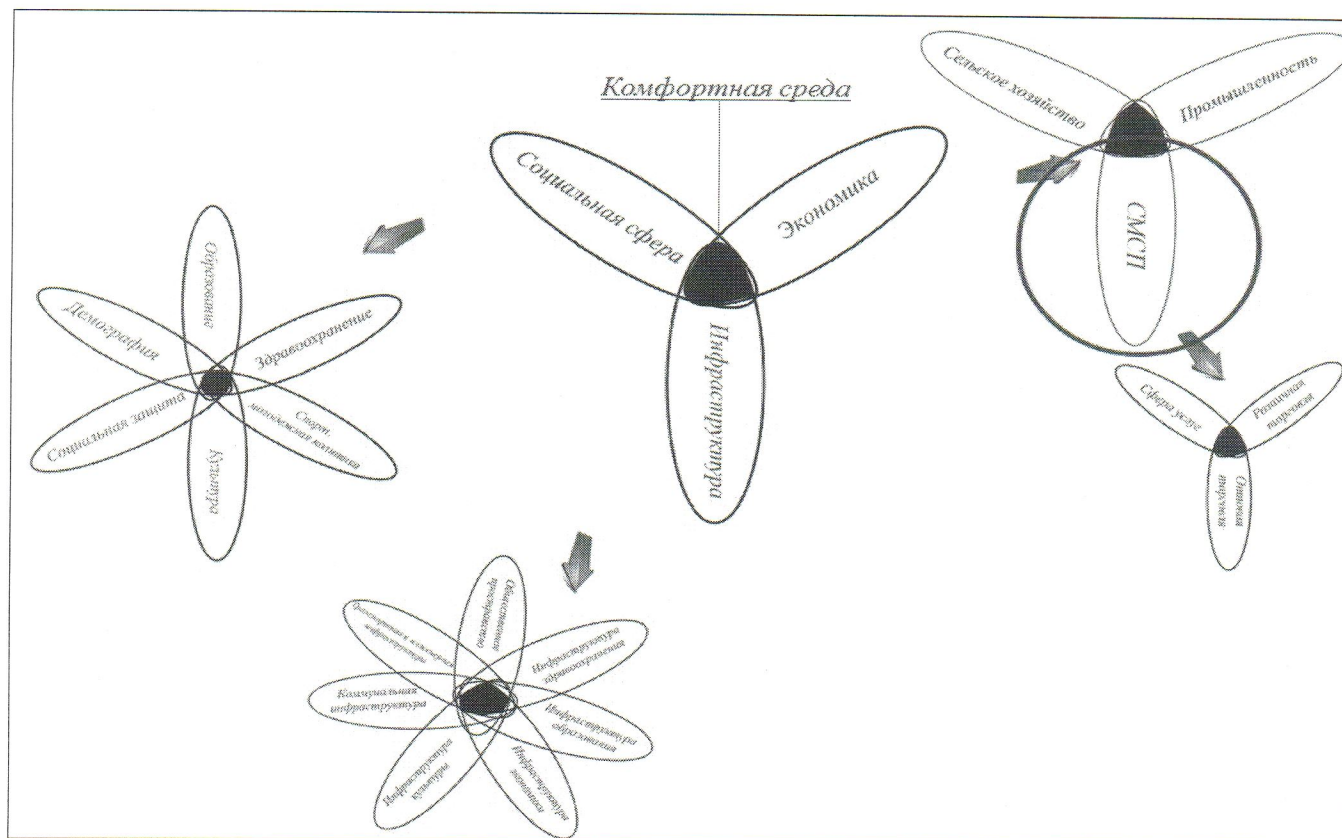
– КУЭС күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфаты Түбән;

– киләчәктә перспективалы үсештә КУЭСның ышанычсызлыгы.

5. Икътисадның төрле секторларында КУЭ үсеше

"Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районының социаль-икътисады үсеше стратегиясе" ннән чыгып, районның төп үсеш принциплары булып, кеше капиталын туплау һәм үстерү юлында барлык төп тармакларның параллель үсеше һәм үзара хезмәттәшлеге тора.

Стратегия нигезендә, кеше капиталын туплау өчен, социаль өлкә, икътисад, инфраструктура кебек төп өч юнәлешнең оптималь ярашуына нигезләнгән уңайлы мохит булдырырга кирәк. Шул ук вакытта һәр өлкә эчке тармакларның оптималь берләшүенә нигезләнә. Безнең очракта СМСП икътисад өлкәсенә сәнәгать һәм авыл хужалыгы белән беррәттән кертелә. Димәк, оптималь икътисади мохит булдыру уңайлы мохитнең берсе булып тора.

Шул ук вакытта КУЭС өлкәсе ягыннан оптималь икътисади мохит өчен уңайлы бизнес-мохит булдыру этәргеч булып тора. Бу Татарстан Республикасы Чүпрәле муниципаль районында 2019-2023 елларга һәм 2030 елга кадәр чорга кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү программасының төп максаты булып тора.

КУЭС үсеше өч төп тенденция белән бәйле:

- эшсезлекне арттыру үзмәшгульлекне арттырырга ярдәм итә;
- "якорьле" предприятиеләрнең артуы шуңа охшаш КУЭСларны арттырырга ярдәм итә;
- уңайлы бизнес-мохит булдыру КУЭС арттыруга ярдәм итә.

Әмма здорового мәгънәсе күзлегеннән караганда, безнең очракта беренче бәйлелек кими. Шул ук вакытта якорьле предприятиеләр эре инвесторларны жәлеп итү нигезендә район үсешенә стратегиядә тасвирланган бер рычагы булып тора.

6. Кулланучылар базарын үстерү

Район территориясендә 147 сәүдә объекты эшли. 2018 елның 6 ае өчен ваклап сату әйләнеше 645,5 млн. сум.

2017 елда 1000 кешегә исәпләнгән сәүдә мәйданы 416,7 кв. м. тәшкит итте, безнең район буенча минималь тәмин ителеш нормативы буенча 1000 кешегә 309,2 кв. м. туры килә.

Чүпрәле муниципаль районының жәмәгать туклануы өлкәсе 5 кафедан тора.

7. Сәнәгать майданчыкларын үстерү һәм резидентларны жәлеп итү*

Чүпрәле муниципаль районы территориясендә Татарстан Республикасы Икътисад министрлыгы каршында аккредитацияләнгән " Чүпрәле» сәнәгать майданчыгы эшли, бу резидентларга КУЭС ярдәменә республика программаларында катнашу хокукы бирә

Проект нигезендә тулы куәтенә чыкканда 21 резидент урнаштыру һәм 900 эш урыны булдыру планлаштырыла. Бүгенге көндә 7 резидент белән килешүләр төзелгән.

«Чүпрәле» сәнәгать майданчыгы Чүпрәле муниципаль районы үсеше өчен аеруча актуаль. "Чүпрәле» сәнәгать паркы Россия индустриаль парклары ассоциациясе составына керә

- Парк территориясендә табышка салым-15,5% кимегән
- Жир салымы-кадастр бәясенә 0,5%
- Милек салымы-0,1%
- ЕНВД түлөгәндә К2 коэффициенты 0,005 тәшкил итә

Сәнәгать майданчыгы территориясендә резидентларның эшен яхшырту өчен "Чүпрәле жир асты байлыктары идарә компаниясе" ЖЧЖ үз эшчәнлеген башкара, аның төп бурычлары керә:

- резидентларны жәлеп итү;
- Проект документларына, матди-техник тәэмин ителешкә, персонал яллауга кирәкле экспертизалар узуда ярдәм күрсәтү;
- электр белән тәэмин итү, жылылык белән тәэмин итү, су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу, күмәк файдалану территорияләрен санитар чистарту, майдан территориясен саклау, транспорт, мәгълүмати һәм башка хезмәтләр күрсәтү;
- майданчык резидентларына буш жир кишәрлекләре һәм (яки) эшчәнлек алып бару өчен арендага биналар бирү һәм тиешле килешүләр төзү.

8. Авыл хужалыгында кооперацияне үстерү

Программаның төп максатлары һәм бурычлары

- Халыкның үзмәшгульлеген тәэмин итү, шәхси ярдәмче хужалыктарны үстерү;
- Авыл хужалыгы товар житештерүчеләренә, кече хужалык рәвешләренә, кулланучылар жәмгыятьләренә авыл хужалыгы продукциясен сату базарларына керү мөмкинлеген тәэмин итүнең төп механизмы буларак авыл кооперациясенә барлык төрләрән һәм авыл хужалыгы кулланучылар кооперациясе системасын үстерү.
- Авыл жирлегендә тормыш сыйфатын яхшырту;
- "Кырдан алып киштәгә кадәр" кластерын булдыру
- Жирле азык-төлек продукциясе белән тәэмин итүчеләрнең сәүдә челтәрләренә чыгу һәм базарда булган уенчыларга көндәшлек өчен шартлар тудыру, алга таба үз сәүдә челтәрен булдыру.
- Кооперативның матди-техник базасын булдыру һәм модернизацияләү өчен шартлар булдыру.

9. Территориянең инвестицион жәлеп итүчәнлеген, эшмәкәрлекне

үстерү юнәлешләрен һәм конкрет чаралар исемлеген бәяләү.

Районның инвестицион жәлеп итүчәнлегенә берничә сәбәптән тора, аларга мөмкин:

- географик урыны;
- ресурс-чимал базасы;
- житештерү (житештерү булдыру һәм аның нәтижеләрен куллану өчен шартлар булу);
- кулланучылар (халыкның товарлар һәм хезмәтләр сатып алу мөмкинлегенә белән характерлана);
- инфраструктура (мәгълүмат, Транспорт, житештерү инфраструктуралары, шулай ук инженерлык челтәрләренә тоташтыру мөмкинлегенә);
- кирәкле сан һәм хезмәт ресурсларының сыйфаты буларак характерлана торган интеллектуаль.

Чүпрәле муниципаль районы Ульяновск өлкәсе һәм Чуваш Республикасы белән чиктәш.

Яңа житештерүләр төзү яки гамәлдәгеләрнең егәрлеген киңәйтү кысаларында инвестицион эшчәнлекне үстерү буш яки тулысынча файдаланылмаган житештерү мәйданчыкларында булырга мөмкин. Мондый реестрны алып бару тәртибе дә юк.

Чүпрәле муниципаль районында бизнес вәкилләренә һәм халыкның житәрлек дәрәжәдә эшлекле активлыгын билгеләп үтәргә кирәк. Бу финансы грамоталылыгының түбән дәрәжәдә булмасы һәм инвестицион проектлар буенча тәкъдимнәр булмау (инициативалы да, муниципаль һәм дүләт хакимияте органнары ягыннан да) белән бәйле. Халыкның эшлекле активлыгын һәм мәшгульлеген арттыруның иң нәтижелә механизмнарының берсе-авыл жирендә, биргәк тә авыл хужалыгы кулланучылар кооперациясен үстерү. Әлеге механизм шулай ук авыл хужалыгы товар житештерүчеләренә, авылда хужалык итүнен кече рәвешләрен һәм кулланучылар жәмгыятьләренә авыл жирендә тормыш сыйфатын яхшыртуга юнәлдерелгән авыл хужалыгы продукциясен һәм азык-төлек базарларына керүен тәмин итүдә һәм керемлеләгән арттыруда төп факторларның берсе булып тора.

Шулай итеп, әлеге фактор кысаларында түбәндәге проблемалар исемлеген формалаштырырга мөмкин:

- файдаланылмый торган житештерү егәрлекләре һәм жирләр реестрын алып бару тәртибе булмау;
- инвестицион тәкъдимнәргә формалаштыру һәм инвесторлар өчен файдалы башка мәгълүмат формалаштыру өчен мәгълүмати технологияләргә кулланмау;
- жир ресурсларынан файдалануның югары нәтижеләлегенә;
- Татарстан Республикасы Житештерү көчләрен үстерү һәм урнаштыру программасының булмасы;
- авыл хужалыгы товар житештерүчеләргә тарафыннан эшчәнлекнең төп юнәлешләре: авыл хужалыгы продукциясен эзерләү, саклау, эшкәртү һәм сату буенча кооперация системасын югары дәрәжәдә кулланмау;

- авыл хужалыгы житештерүчелөренөң гамөлдөге һәм төзелө торган житештерү куөтлөрен Формалаштыру һәм модернизациялөү өчен шартлар булмау.

10. Программаны ресурслар белән тәэмин итү

Программаны финанслау күлөме һәм чыганаclarы программа чаралары исемлеге белән билгеләнө. Программа чараларын финанслауның күз алдында тотылган суммасы 35000 мең сум жирле бюджет - 3375 мең сум ТР бюджеты, шул исәптән 2019 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум жирле бюджет, 2020 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум ТР бюджеты, 2021 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум ТР бюджеты, 2022 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум ТР бюджеты, 2023 елда 675 мең сум жирле бюджет һәм 7000 мең сум ТР бюджеты,

Программа чараларын финанслау Чүпрөле муниципаль районы бюджетыннан бүлеп бирелгән акчалар, өстәмө керемнәр, шулай ук Татарстан Республикасы бюджеты, бюджеттан тыш фондлар, эшмәкәрләр акчасы һәм жөлеп ителгән инвестицияләр хисабына гамөлгө ашырыла.

11. Программаның планлаштырылган икътисади нәтижәлөлеге, программа белән идарө итү һәм тормышка ашыруны контрольдө тоту.

Программа Чүпрөле муниципаль районында кече эшкуарлыкны алга таба үстерү өчен уңай шартлар тудыруга юнөлдөрөлгән чаралар комплексын үз эченө ала.

Программаны үтөү ярдөм итөчөк:

- Чүпрөле муниципаль районында икътисадый һәм социаль тотрыклылык элементларының берсе буларак кече эшкуарлыкның тотрыклы эшчәнлеген стимуллаштыручы уңай икътисадый мохит формалаштыру;

- кече бизнеска салым һәм административ йөклөнөшне оптимальләштерү, милек хокукларын яклау, эшмәкәрлек эшчәнлеген легальләштерү;

- кече эшмәкәрлек секторына инвестицияләр жөлеп итү һәм стимуллаштыру;

- Кече эшмәкәрлекне үстерү темпларын арттыру, кече предприятияләрне икътисадый яктан ныгыту һәм эшчәнлек өлкөлөрен киңөйтү;

- консолидацияле бюджетның салым керемнөренөң гомуми суммасында кече эшмәкәрлек субъектларынан район бюджетына керемнөренөң артуы, халыкны эш белән тәэмин итүнөң өстәмө мөмкинлеклөре барлыкка килү, кече эшмәкәрлек белән шөгильлөнүче хезмөткәрлөренөң хезмөт хакы дәрәжөсен арттыру буенча район бюджетына керемнөренөң артуы;

- товар базарын конкурентлыкка сөлөтле продукция һәм жирле производство хезмөтлөре белән тәэмин итү;

- кече эшмәкәрлекнөң социаль жаваплылыгын арттыру;

- кече бизнес предприятиялөренөң салым бирүчәнлеген арттыру.

- хезмөт хакын легальләштерү;

- хөйрия эшчәнлеген үстерү.

Программаның жаваплы башкаручысы-Чүпрәле муниципаль районы Башкарма комитетының икътисад бүлеге.

Бюджет акчаларының максатчан кулланылышын контрольдә тоту Чүпрәле муниципаль районының финанс-бюджет палатасы тарафыннан гамәлдәге законнар нигезендә билгеләнгән тәртиптә башкарыла.

12. Коррупциягә каршы тору

Законсыз эшқуарлык эшчәнлегә-вакыт-вакыт (бер тапкыр) тәртиптә финанс файдасы алу өчен физик яки юридик зат тарафыннан башкарыла торган эшчәнлек. Мондый эшчәнлек лицензияләnmәгән, барлык рөхсәтләр дә юк, ә алынган акчалардан салымнар түләнми яки тулысынча түләнми.

Хәзерге вакытта законсыз эшмәкәрлек белән көрәш проблемасы аеруча кискен тора. Эшқуарларның шактый өлеше легаль бизнестан «күлэгәгә» ките яки башта ук салымнардан читләшү максаты белән үз эшен законсыз рәвештә башлыйлар, бу исә бюджетның керем өлешенә муниципаль дәрәжәдә дә, дәүләт дәрәжәсендә дә сизелерлек йогынты ясый, илнең икътисади иминлеген какшата. Законсыз эшмәкәрлек эшчәнлегә белән бәйле проблемаларны хәл итү өчен кирәк:

- эшқуарлыкны популярлаштыру һәм Эшқуар статусына карата уңай ижтимагый фикер формалаштыру;
- законсыз эшмәкәрлек эшчәнлегә буенча жәмәгать предприятиесе өчен тискәре образ булдыру;
- гамәлдәге законнарны бозып, эшқуарлык эшчәнлеген башкару фактларын ачыклау һәм булдырмый калу;
- уңайлы бизнес-мохит юнәлешендә оптималь шартлар булдыру;
- законсыз эшмәкәрлек эшчәнлегенә каршы тору буенча чараларны тормышка ашыруны контрольдә тоту;
- эшқуарлыкны легальләштерүгә комачаулаучы административ киртәләрне ачыклау һәм бетерү;

2021 - 2023 елларга Чүпрәле муниципаль районында кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү буенча төп күрсәткечләр

Күрсәткечнең атамасы	Үлчәү берәмлеге	2021 ел	2022 ел	2023 ел
Муниципаль районда (шәһәр округында) теркәлгән эшқуарлык субъектларының гомуми саны (СМП)*		427	434	441

	бер.			
алардан:				
Кече предприятиелэр саны (микро предприятиелэрне дә кертеп)	бер.	68	70	71
Урта предприятиелэр саны	Бер.	3	3	3
Шәхси эшмәкәрләр сыйфатында теркәлгән физик затлар саны	кеше	356	361	367
Кече һәм урта предприятиеләр буенча (тышкы яраштыруларсыз) хезмәткәрләрнең исемлек буенча уртача саны)	кеше	442	448	454
Кече һәм урта предприятиеләр хезмәткәрләренең уртача хезмәт хақы	(сум.)	17588	18203	18840
Тулаем террито-риаль продуктта кече һәм урта бизнес өлеше	%.	23	25,2	27,6
Жирле бюджетка кече эшмәкәрлек субъектларыннан салымнар һәм башка түләүләр керү	%.	22,6	23	23,4
Ваклап сату товар әйләнеше (барлык каналларда сату)	млн. сум	1363	1397	1432
Түләүле хезмәтләр күләме	Мең сум	211,9	222,5	233,6

Программа чаралары системасы

Чаралар агамасы	Нәтижә:	Финанс лау чыланаг ы	Финанслау (мең сум.)	күләме					Башкаручылар	
				барл ыгы	2019 ел	2020 ел	2021 ел	2022 ел		2023 ел

. Кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү өчен шартлар тудыру

1.	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм итү һәм үстерү мәсьәләләрен жайга салучы муниципаль норматив-хокукый базаны булдыру	Кече һәм урта эшқуарлыкны үстерүгә ярдәм итү	урта	финанс лаудан башка	-	-	-	-	-	-	-	Район башкарма комитеты
2.	Муниципаль заказны урнаштыруда кече эшқуарлык субъектларының катнашуы мониторингы	Кече һәм урта эшқуарлыкны үстерүгә ярдәм итү	урта	финанс лаудан башка	-	-	-	-	-	-	-	Район башкарма комитеты
3.	Чүпрәле муниципаль районының Кече һәм урта эшқуарлык субъектларының	Кече һәм урта эшқуарлыкны үстерүгә ярдәм итү	урта	Жирле бюджет	125	25	25	25	25	25	25	Район башкарма комитеты

еллык конференциясендә катнашу	Кече, урта һәм урта эшкуарлыкны үстерү мәсьәләләре буенча аларның фикерләрен исәпкә алу мақсатында коммерциячел булмаган оешмалар, Эшкуарларның ижтимагый берләшмәләре белән хезмәттәшлек	Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү мәсьәләләре буенча алу төкәдимнәр эшләүгә коммерцияле булмаган оешмаларны, Эшкуарларның ижтимагый берләшмәләрен җәлеп итү	урта лаудан башка	финанс	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Район башкарма комитеты
.4	Кече, урта һәм урта эшкуарлыкны үстерү мәсьәләләре буенча аларның фикерләрен исәпкә алу мақсатында коммерциячел булмаган оешмалар, Эшкуарларның ижтимагый берләшмәләре белән хезмәттәшлек	Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү мәсьәләләре буенча алу төкәдимнәр эшләүгә коммерцияле булмаган оешмаларны, Эшкуарларның ижтимагый берләшмәләрен җәлеп итү	урта лаудан башка	финанс	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Район башкарма комитеты
.5	Программа кысаларында ярдәм алучы кече һәм урта эшкуарлык субъектлары реестрын формалаштыру һәм алып бару	Кече һәм урта эшкуарлыкны үстерүгә ярдәм итү	урта лаудан башка	финанс	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Район башкарма комитеты
.6	Шәхси ярдәмче хужалыклар, крестьян-фермер хужалыклары һәм башка	Авыл хужалыгында кече һәм эшкуарлыкны тотрыклы	урта лаудан башка	КУЭС	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	Район башкарма комитеты, авыл хужалыгы һәм азык-төлек идарәсе, район Башкарма комитетының икътисад бүлеге

«Елның иң яхшы эшкуары» муниципаль эшкуарлары конкурсын оештыру	Чүпрәле муниципаль районы эшкуарларының казанышларын пропагандалау (популярлаштыру)	Жирле бюджет	500	100	100	100	100	100	Район Башкарма комитетының икътисад бүлеге, Чүпрәле районы эшмәкәрлеккә ярдәм итү үзәге
1.1. Чүпрәле муниципаль районының «Туган як» газетасында «эшмәкәрлек» рубрикасын бару : - юридик затларны һәм башка дивидендуаль эшкуарларны теркәү тәртибе;- Эшкуарлык өлкәсендәге законнар; эшкуарлык өлкәсендә итү; - анонс; файдалы мәгълүмат.	Кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын мәгълүмат белән тәэмин итү	финанс лаудан башка	-	-	-	-	-	-	«Туган як» газетасы редакциясе
1.2. Кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә итү; - анонс; файдалы мәгълүмат.	Кече һәм урта эшкуарлык өлкәсендә итү; - анонс; файдалы мәгълүмат.	финанс	-	-	-	-	-	-	Чүпрәле районы Эшкуарлыкка ярдәм

